

Sbírka zákonů a nařízení státu československého.

Částka 49.

Vydána dne 16. června 1925.

Obsah: (114. a 115.) 114. Nariadenie, ktorým sa vydávajú všeobecné predpisy na ochranu života a zdravia pomocných robotníkov. — 115. Nariadenie o obchode s minerálnymi olejmi.

114.

Vládné nariadenie zo dňa 26. mája 1925,

ktorým sa vydávajú všeobecné predpisy na ochranu života a zdravia pomocných robotníkov.

Vláda Československej republiky nariaďuje dľa § 102, odst. 6., zákona zo dňa 10. októbra 1924, č. 259 Sb. z. a n. (živnostenského zákona pre územie Slovenska a Podkarpatskej Rusi):

§ 1.

Pri živnostenských závodoch vo smysle § 40 zákona č. 259/1924 Sb. z. a n., ktoré budú schvalované po dni, kedy toto nariadenie nadobudne platnosti, budú zachovávané tieto všeobecné predpisy na ochranu života a zdravia pomocných robotníkov:

I. Pracovne.

a) Priestorové pomery.

Priestor a plocha. Výška.

1. Všetky pracovne majú byť tak upravené, aby na každú osobu v nich zamestnanú pripadlo najmenej 10 krychlových metrov vzdušného priestoru a najmenej 2 štvorcové metry podlahy. V závodoch, v ktorých sa vyvinuje škodlivý prach, plyny alebo výpary, budú tieto najmenšie rozmery zvýšené primerane podľa potreby.

2. Pokiaľ stavebné predpisy neustanovujú ináč, má byť výška pracovien aspoň 3 metry, v podzemných miestnostiach priemerne aspoň 2,8 metru a v podkrovných miestnostiach aspoň pre polovicu plochy podlahy 2,9 metru.

U dosavadných budov môžu byť pripúšťané tiež menšie výšky nežli tuto uvedené, avšak nikdy menšie než 2,6 metru, keď spôsob výroby nevyžaduje väčšej výšky z ohľadu na vznikajúci prach, teplo, paru a pod. a činí-li vzdušný priestor, pripadajúci na osobu (odst. 1.), aspoň 15 krychlových metrov.

b) Stavebná úprava.

Dlážka. Podzemné a podkrovné miestnosti.

3. V pracovniach, v ktorých je dlážka sriadená z kameňa, betonu alebo z lepenice, budú na stálé stanovisko robotníkov — treba-li toho — položené dlážky zo dreva alebo z iného materiálu špatne vodiaceho teplo, pokiaľ to není vylúčené pre nebezpečie ohňa.

4. V pracovniach, v ktorých sa zachádza s veľkým množstvom tekutín, budú dlážky sriadené neprepustne a tak kanalizované alebo vo spáde prevedené, aby tekutina snadno mohla odtiecť. Na stálé stanoviská budú položené pokiaľ možno latové rošty.

5. Okolo ohníšť a otvorených kúreníšť, ako aj okolo otvorov k vykurovaniu kachiel má podlážka byť sriadená ohnivzdorne aspoň do šírky 60 centimetrov.

6. Len vtedy sa pripúšťa užívať podzemných a podkrovných miestností za pracovne, vyhovujú-li tieto miestnosti príslušným stavebným predpisom.

Neobsahujú-li stavebné predpisy žiadnych ustanovení o podzemných miestnostiach, môže ich byť užívané ako dielien len vtedy, nie sú-li v mokrej pôde, nie sú-li vydané nebezpečenstvu záplavy a sú-li chránené tiež proti vnikaniu vlhkosti pôdy, sú-li krem toho klenuté a sú-li aspoň so strany, odkiaľ svetlo dopadá, cele voľné, alebo sú-li u svetlíka aspoň meter širokého alebo je-li záverok (vrchol) ich kle-

nutia aspoň 60 centimetrov nad najvyšším miestom priliehajúceho pozemku (nad úrovňou ulice) a neleží-li podlaha hlbšie než najvyšš 2,5 metru pod oným miestom. Takéto miestnosti majú byť okrem toho riadne vetrané a suché.

Podkrovných miestností, pokiaľ stavebné predpisy neustanovujú ináč, môže byť užívané len vtedy ako pracovien, sú-li priamo nad posledným poschodím a vyhovujú-li vôbec svojim prevedením stavebným predpisom o obytných miestnostiach v poschodiach. Dlážka musí byť izolovaná ohnivzdorne od stropných konštrukcií posledného poschodia. Strecha má byť sriadená izolačne proti teplu.

c) Cesty.

Dvere. Východy záchranné. Schody. Záchranné schody. Cesty v pracovných miestnostiach.

7. Dvere z pracovien na vonok vedúce budú sriadené k otváraní von, dvere do chodieb alebo do schodísk budú sriadené k otváraní von, alebo treba-li toho, ako dvere zásuvné a budú pri veľkých miestnostiach tak založené, aby osoby, v týchto miestnostiach zamestnané, mohli ich v okamžiku nebezpečenstva rýchle a bezpečne opustiť. Dvere do schodísk vedúce musia byť tak upravené, aby ich otvorením nebol sostup zatrasený. V pracovniach, v ktorých za výroby sú výbušné látky, ľahko zápalné plyny, pary alebo tekutiny, budú dvere a dverné zárubne sriadené ohnivzdorne.

8. V závodoch, v ktorých by pri nebezpečenstve nebolo ľahké miestnosti a budovy obyčajným východom bez nebezpečnej zácpy opustiť, nemovite sú-li v nich snadno zápalné látky alebo plyny, budú sriadené východy záchranné. Pre úhrnný počet východov a pre ich rozmery má byť pravidlo, aby východ, ktorý je určený pre najvyššie 50 osôb, mal svetlú šírku aspoň 1,20 metru a aby pre väčší počet osôb bolo sriadené pomerne viac východov.

Záchranné východy budú zrejme označené; sú-li za obyčajnej výroby zavreté, vtedy kľúč ku dverám musí viesť vedľa nich, všeobecne súc prístupný, alebo byť pod sklom alebo plombou uzavretý a musí byť označený nápisom „kľúč k záchrannému východu“.

9. Neobsahujú-li stavebné predpisy nič o tom, ako schody majú byť sriadené, budú v každej závodnej budove, ktorá má niekoľko poschodí, prevedené ohnivzdorné rovnoramenné schody, ktoré sú v murovanom schodišti s ohnivzdornou strechou a po ktorých môže sa vyjsť zo všetkých miestností budovy priamo von.

V rozľahlých závodoch budú sriadené niekoľko takých schodísk, a to tak, aby žiadné miesto budov nebolo vzdialené pres 40 metrov od schodov.

Nie sú-li takéto schody určené pre viac osôb než pre 50, musia byť široké aspoň 1,25 metru, pre každých ďalších 50 osôb budú pridané 50 centimetrov šírky alebo budú sriadené pomerne viac schodísk.

10. Kde zvláštne miestne pomery toho vyžadujú, aby boli sriadené záchranné schody, môže tejto potrebe byť vyhovie tým spôsobom, že vonku na budove sriadia sa železné, rovnoramenné schody alebo pri menšom počte robotníkov železné záchranné rebríky, ktoré s pracovňami majú byť spojené východami zreteľne označenými a pohodlne prístupnými.

11. Hlavné cesty vo všetkých pracovniach majú mať použiteľnú, stĺpmi, vedením remeňov, prevody, hriadelmi a pod. vecmi nezúženú najmenšiu šírku 1 metru, potrebné priechody medzi strojmi rovnako takú šírku 60 centimetrov. Kde nebezpečnosť pracovných strojov, veľkosť obrábaných kusov alebo množstvo odpadkového materiálu toho vyžadujú, majú cesty byť primerane rozšírené.

Príchod ku pracovniam v podkroví nemá viesť prez otvorené podkrovné miestnosti, ale má byť obklopený ohnivzdornými stenami a viesť priamo k ohnivzdorným hlavným schodom.

d) Osvetlenie.

Okná. Umelé osvetlenie. Osvetlenie výpomocné. Bezpečnostné osvetlenie. Výstražné osvetlenie. Prenosné osvetlenie.

12. Okná a svrchné osvetlenia všetkých pracovien budú tak vymerané, aby boli tieto miestnosti osvetlené dostatočne podľa prác v nich prevádzaných. Budú zamedzané, aby robotníci v uzavretých pracovniach neboli obťažovaní priamym svetlom slnečným.

13. Všetky pracovné chodby, schodištia a továrenské dvory budú dostatočne osvetlené, treba-li toho, tiež vo dne. Upotrebuje-li sa tekutých svietiv, nebudú užívané lámp s krehkými nádržkami sklenenými. Všetky osvetľovacie predmety musia byť bezpečne zavesené. Lámpy pre ľahko prchavé svietivá s horákmi upravenými pod nádržkou na svietivo budú krem toho tak zavesené alebo nesené, aby bolo silnejšie zahriatie tejto nádržky vylúčené. Miestností, určených k uschovaniu takýchto lámp, nesmie byť používané k trvalému po-

bytu robotníkov. Pokiaľ ide o elektrické osvetlenie, poukazuje sa na predpisy a normy československého elektrotechnického svazu.

14. Deje-li sa osvetlenie z ústrednej stanice osvetľovacej, treba sa postarať o primerané osvetlenie výpomocné, ktoré nesmie byť závislé od ústrednej stanice osvetľovacej a ktoré musí byť udržiavané v pravidelnej činnosti aspoň pri každých dverách východových, ako aj na chodbách a schodoch.

15. Pracovne, v ktorých sú pri výrobe výbušné látky, ľahko zápalné plyny, pary alebo tekutiny, smejú byť osvetľované len z vonku; svetelné zdroje musia byť oddelené od pracovní nepredýšnou sklenenou záverou. Nedopúšťajú-li miestne pomery takého osvetlenia, dovoľuje sa osvetlenie elektrickými žiarovkami s tou podmienkou, aby boli vedenia riadne izolované, aby poistky boli vonku a aby žiarovky boli opatrené ochrannými príklopami zo silného skla, uzavrenými na všetkých stranách a obklopujúcimi tiež obruby.

16. U otvorov v dlážke alebo na stenách, u otvorov násypných, lešení, plošín, výstupov na schody, okien, výťahových šacht a nakládacích otvorov, galerií, naklonených plôch, jám, stôk a podobných zariadení, kde nie sú účinené spoľahlivé opatrenia, aby ľudia alebo materiál nespádli, buď postarané o výstražné osvetlenie pri nastávajúcej tme.

17. Ku prenosnému osvetleniu smie byť upotrebené v závodoch ohňom nebezpečných len bezpečnostných lúčiar alebo elektrických žiaroviek.

e) Kúrenie.

18. Všetky pracovne, ktoré sú určené k trvalému pobytu robotníkov, nepôsobili už výroba sama dostatočného vyhriatia alebo nevyžaduje-li výroba, aby bola nižšia teplota zachovaná, majú byť opatrené vykurovacím zariadením, ktoré vylučuje nebezpečenstvo požiaru a má tak pôsobiť, aby robotníci neboli obťažovaní sálavým teplom a netrpeli na svojom zdraví. Železné kachle buď obklopené plechovými pláštmi alebo zástenami.

19. Pracovne, v ktorých sú pri výrobe výbušné látky, ľahko zápalné plyny, pary alebo tekutiny, smejú byť vykurované len spôsobom, ktorý úplne vylučuje nebezpečenstvo, že sa chytia.

f) Vetranie.

Výmena vzduchu. Umelé vetranie. Odstraňovanie hmly. Odvádzanie zplodín horenia (spaliek).

20. V každej pracovni buď pečované o pri-

meraný prívod čerstvého a odvádzanie zkaženého vzduchu, bez toho že by vznikol škodlivý prívian.

21. Závody, v ktorých sa vyvinujú prach, plyny alebo výpary, majú byť opatrené úpravami k zamedzeniu nepriaznivých vlivov; je-li toho treba, buďte tieto zplodiny odssávané zpravidla na mieste vzniku.

22. V pracovniach, v ktorých pri výrobe vzniká veľké množstvo vodných pár, buď vhodnými opatreniami (vykurovacími zariadeniami, účinnou ventiláciou, umelým privádzaním prehriateho vzduchu, zamedzením priameho prístupu chladného vzduchu z vonku, sriadením dvojitého okien a dvojitého striech a pod.) pokiaľ možno postarané o to, aby bol zamedzený vznik hmly, ohrozujúcej bezpečnosť robotníkov menovite vtedy, sú-li v takých miestnostiach pracovné stroje motoricky hnané.

23. Otvorené ohnišťa buďte opatrené dymníkmi tak, aby bol dým odvádzaný z pracovíh.

Výfukové plyny spaľovacích motorov (plynové, benzínové, petrolejové, liehové motory atď.) buďte odvádzané nad strechu von alebo do komína.

g) Udržovanie a ohradenie.

Stavby. Cesty. Zábradlie schodov. Ohradenie.

24. Po stránke stavebnej buď každý závod udržiavaný stále v stave čistom a pre výrobu bezpečnom. Zvláštnu pozornosť treba venovať stropným konštrukciám ťažko zaťaženým.

25. Príchody k dverám a schodom buďte udržiavané v dobrom stave a prosté všetkých komunikačných prekážok; totiež platí o všetkých ostatných spojovacích cestách, pokiaľ výroba nevyžaduje, aby tam bol dočasne materiál skladaný a pod.

26. Každé schody buďte opatrené aspoň jedným madlom a na voľných stranách pevným zábradlím, horejšie konce madiel alebo zábradlia buďte buďto do steny zapustené alebo pri voľne stojacích zábradliach dolu uzavreť zahnuté.

27. Otvory v podlahe alebo vo stenách, otvory násypné, lešenia, plošiny, výstupy na schody, okná, výťahové šachty, galerie, naklonené plochy, jamy, stoky a pod. buďte ohradené, aby ľudia alebo materiál nespádli.

II. Parné kotle.

a) Kotelňa.

Výška. Východy. Cesty. Stanovisko kuriča. Kanály pre popol.

28. Kotelňa má byť tak vysoká, aby bol nad hornou plošinou obzdívky kotlov voľný priestor aspoň 1,8 metru priemernej výšky; tohoto priestoru nesmie byť nijako používané ku práci, prespávaniu, ku skladaniu alebo sušeniu predmetov.

29. Každá kotelňa má mať aspoň jeden na vonok vedúci východ so dvermi von sa otvárajúcimi; pre väčšie kotelne buď sriadené podľa potreby viace východov, kotelne však nesmú byť užívané ani za pravidelný príchod alebo priejazd ani k iným účelom, ktoré nesúvisia priamo s prácami v kotelni.

30. Parné kotle majú byť zazdené tak, aby podľa počtu kotlov zostala jedna alebo niekoľko chodieb aspoň 70 centimetrov širokých k zadnej strane kotlového zdiva.

31. Stanovisko kuriča v kotelniach má byť od čela kotla ku protejšej zdi aspoň 2,5 metru široké.

32. Sú-li u kotlov sriadené pod kuričovým stanoviskom sberacie kanále pre odvádzanie popola, buďte tieto tak upravené, aby mali dva prístupy a boli primerane priestorné, dobre vetrané a dostatočne osvetlené.

b) Parné kotle.

Zákonné predpisy. Kotle pod širým nebom. Výstupy. Kotlové galerie. Vypúšťacie ventily. Osvetlenie. Ochranné púzdra. Úpravy uzavieracie.

33. Čo sa týka konštrukcie, postavenia, zkúšania, revízie, obsluhy a opráv parných kotlov, o tom platia príslušné zákony a nariadenia.

34. U parných kotlov, ktoré stoja pod širým nebom, musí byť stanovisko kuriča kryté aspoň prístreškom.

35. Horné plošiny obzdívk kotlov a galerie buďte prípustné po pevných výstupoch alebo schodoch, ktoré buďte opatrené madlami; tieto výstupy majú byť pokiaľ možno blízko stanovisku kuriča. Vo väčších kotelniach buď pečované o dostatočný počet pevných výstupov na prednej i zadnej strane zazdívky kotlovej.

U stojatých kotlov má byť poistná armatúra, prístupná bezpečne aspoň po rebríku.

36. Kotlové galerie buďte ohradené pevnými zábradliami.

37. U kotlov, ktoré stoja v pracovniach alebo pod širým nebom, buďte ventily a kohútiky k vypúšťaniu vody primerane zabezpečené, aby nepovolane osoby nemohly s nimi manipulovať.

38. Stanovisko kuriča, výstupy na kotly, tlakomery a vodoznaky buďte dostatočne denným alebo umelým svetlom osvetlené.

39. Sklenené trubky vodoznakov buďte opatrené pevnými ochrannými púzdry, ktoré však nemajú prekážať presnému pozorovaniu vody.

40. Každý parný kotol, ktorý sa má vo vnútre prehliadať, musí sa vo všetkých spoločných potrubiach a kúreništiach dať uzavrieť od iných, pod tlakom udržiavaných kotlov bezpečne účinkujúcimi zariadeniami.

c) Parné potrubie.

Izolácia. Odvodnenie. Ventily činné pri prasknutí trúby.

41. Pracovňami vedené parné potrubie buďte opatrené izolačným obalom okrem parných vedení, určených k vykurovaniu, a krem potrubí, ktoré už svojou polohou sú ťažko prístupné.

42. Aby sa zamedzilo nárazom vody, buďte na primeraných miestach parných potrubí sriadené odvodňovacie úpravy.

43. Z bezpečnostných dôvodov doporučuje sa vložiť do hlavného parovodu priamo za každý kotol samočinný ventil, účinkujúci pri prasknutí trúby.

III. Hnacie stroje.

a) Strojovňa.

Signálne zariadenie. Turbinové komory.

44. Strojovňa buď spojená signálnym zariadením s pracovňami od hnacieho stroja závislými tak, aby jednak ním strojník mohol oznámiť do pracovien, že stroj spustí, jednak aby z pracovien mohlo byť žiadané zastavenie stroja.

45. Pri turbinách buď pamätované, aby bol dolný priestor turbíny bez nebezpečenstva prístupný.

b) Motory.

Ochranné opatrenia. Regulátory. Maznice. Vodné kolá. Žentúry. Roztáčacie a natáčacie úpravy. Zarážanie. Turbíny. Motory výbušné a spaľovacie. Elektrické stroje.

46. Pohybujúce sa časti hnacích strojov (sotrvačnik, kľuka, ojníca, priečna hlava, prechádzajúci koniec piestovej tyče, zábery ozubených a kúzelových kôl, páky čerpadiel a pod.) budú podľa toho, ako provoz to dovoľuje a pokiaľ sú v dosahu obsluhovača, tak zabezpečené, aby bol obsluhovač pri svojej práci chránený.

Hnacie stroje, ktoré sú postavené v pracovniach a nie sú priamo spojené s pomocnými stroji, majú byť chránené po celom obvode zábradlím, nie sú-li už svojim umiestnením zabezpečené.

47. U regulátorov, ktoré sa poháňajú remeňmi, buď o to pečováné, aby sa remeň nemohol sošmeknúť.

48. Pohyblivých mazníc nebudú u hnacích strojov pokiaľ možno užívané.

49. Vodné kolá budú na celom svojom obvode tak ohradené, aby ľudia a materiál nemohli spadnúť do podkolia.

50. Súkolie a prevod u žentúrov, u ležatých žentúrov a tiež prevodný hriadeľ budú úplne prikryté; kryt smie byť cieľom masťenia, ohliadky a pod. sňatý až vtedy, keď boly ťažné zvieratá vypriahnuté.

Prenášanie sily zo žentúra k pracovnému stroju má byť tak upravené, aby žentúr, zostanú-li ťažné zvieratá náhle stáť, nemohol ďalej byť hnaný pracovným strojom ešte sa pohybujúcim.

51. Hnacie stroje, ktoré následkom svojej konštrukcie nemôžu sa samy uviesť v pohyb, majú byť opatrené úpravami k roztáčaní a natáčaní, je-li zovňajší priemer sotrvačnikov prez 1,6 metru alebo je-li sotrvačnik menšieho priemeru ťažko prístupný. U parných strojov, ktoré spočívajú na parnom kotle (lokomobily a pod.), nie je treba tejto úpravy.

52. Vodné motory majú sa dať zaraziť a vypojiť zo závodnej budovy alebo zo strojovne. Zarážacie úpravy (stavidlá, klapky a pod.) majú tesne zavierať a byť v dobrom stave udržiavané, aby sa vodný motor nemohol náhodne dostať do pohybu. Vodné kolá budú pri opravách, vysekávaní ľadu a podobných úkonoch zastavené a silnými operami alebo zadržovadlami zaražené.

53. U turbín s veľkým spádom má byť dolný koniec každej prieleznej privádzacej trúby opatrený prielazom.

54. Je-li u motorov spaľovacích nebezpečenstvo spätného zapálenia, buď tomu zabránené vhodnými úpravami (odraznými ventilmi).

55. Čo sa týče strojov a zariadení určených k výrobe, motorickému užívaní, transformácii, hromadeniu a vedeniu elektrického prúdu, treba hľadiť na predpisy a normalie elektrotechnického svazu československého.

IV. Transmissie.

Vysunutie. Zabezpečenie. Lávky. Ložiská. Rebríky s háky. Nahadzovadlá remeňov. Nosiče remeňov. Pohony lanové a remeňové.

56. Každá hlavná transmissia buď tak upravená, aby mohla byť vysunutá neodvisle od hnacieho stroja.

57. V dosahu robotníkov budú zakryté všetky hriadele, remenice, ozubené kolá a iné pohybujúce sa časti transmissií, ktoré sú nižšie než 2 metry nad dlážkou; kolmé hriadele budú až do výšky 1,8 metru nad dlážkou obehnené a transmissie, pod zemou vedené, budú opatrené bezpečným krytom.

Vyčnievajúcich klínov s nosom, šraubov a podobných súčastí na pohybujúcich sa častiach transmissií treba sa vystríhať alebo treba tieto výstupky zakryť hladkými obaly; zábery ozubených a kúzelových kôl budú taktiež zakryté.

58. V závodoch nepretržite pracujúcich, v ktorých je treba obsluhovať transmissie i pri ich chode, budú pozdĺž tých transmissií a predlôh, ktoré sú vedené vyššie než 4,5 metru, sriadené lávky s lištami na okraji a pevnými zábradlami.

59. Transmissné ložiská budú opatrené pokiaľ možno samočinnými maznicami.

60. K obsluhu transmissií budú pri ruke rebríky s háky, ktoré majú byť tak upravené, aby sa pokiaľ možno nepošinovaly alebo nekízaly.

61. K nahadzovaniu remeňov pri pohybe, ktoré sú širšie od 40 milimetrov alebo ktoré pri menšej šírke pohybujú sa rýchlejšie než 10 metrov za sekundu, budú opatrené nahadzovadlami remeňov alebo iné vhodné zariadenia. Z toho sú vyňaté remene na stupňových a hnacích kotúčoch strojov obrábacích a pracovných.

62. Pre shodené remene alebo laná budú vedľa remeňových alebo lanových kotúčov, upevnených na transmissných hriadeloch sriadené pevné nosiče remeňov.

63. Lanové a remeňové pohony budú v dosahu robotníkov ohradené.

„Letmé“ remene stojatých žentúrov, ako aj remene, ktoré sa pohybujú rýchlejšie než 10 metrov za sekundu alebo ktoré sú širšie než 180 milimetrov, ďalej lanové a reťazové pohony budú podchytené, sú-li nad pracovnými miestami alebo cestami. Podchytenie budú prevedené tak, aby remeň, lano alebo reťaz, pretrhne-li sa, mohol odbehnúť v bezpečnom vedení.

64. Hnacie remene nesmú mať ani vlajacích koncov ani vyčnievajúcich šraubov alebo praciek.

V. Pracovné stroje a závodné zariadenia.

Úpravy vysúvacie. Kotúče brusné a smirkové. Kruhové pily. Závodné zariadenie. Potrubie. Rebríky.

65. Každý pracovný stroj motoricky hnaný musí byť opatrený voľným kotúčom a vysunovacou vidlicou, ktorou ľaz spoľahlivo zaistiť, alebo iným vysunovadlom, ktorého môže byť bez nebezpečenstva rýchle a iste upotrebené.

66. Hnacie mechanizmy a iné pohyblivé časti pracovných strojov a pomocných zariadení, pokiaľ sú v dosahu robotníkov a môžu ich ohroziť, budú zakryté alebo uzavreté, pokiaľ to užívanie stroja pripúšťa.

Menovite budú:

a) zábery ozubených a kúželových kôl, ako aj zábery trecích kúželov a kotúčov zakryté, veľké, rýchle bežiacie, ozubené súkolia však podľa možnosti úplne uzavreté;

b) dráhy, v ktorých sa pohybujú protiávažia, váhadla, sotručacie gule a podobné predmety, budú ohradené;

c) vyčnievajúce nosy klínov, šraubové hlavy a matky na otáčajúcich sa hriadeloch a kotúčoch, ako aj vyčnievajúce konce hriadelov budú hladko zakryté; remenice a sotručníky budú pri väčšom počte obrátok zakryté alebo ich ramená zapažené úplne doskami, je-li toho treba, i na oboch stranách;

d) na záberovej strane válcových dvojíc, neprívádzali sa materiál samočinne alebo supportom alebo inou vhodnou úpravou a dopúšťa-li toho provozovací spôsob, budú

učinené primerané opatrenia, aby ruky robotníkov nemohly sa medzi ne dostať. Ostatné válce a hridle s nožami budú chránené za všetkých okolností krytom alebo predložkou.

67. Každý brus budú tak zariadený, aby mohol byť vysunutý neodvisle od transmissie. Motoricky hnané brusné a smirkové kotúče musia mať guľaté vývrty a nesmú byť pripevnené na hrideli klínami. Pre brúsenie nástrojov budú sriadené vhodné podpory. Majú-li takéto kotúče na obvode väčšiu obvodovú rýchlosť než 10 metrov za sekundu, budú opatrené dostatočne silnými posunovateľnými ochrannými kryty.

68. Kruhové pily, pokiaľ spôsob, ako sa ich užíva, to pripúšťa, aby bola ochranná úprava sriadená, budú na zadnej strane pilového kotúča opatrené priliehajúcim rozovieracím klínom a budú pod stolom ležiaca časť pilového kotúča zabezpečená proti dotyku chránikami na oboch stranách. Neni-li sriadená spoľahlivá úprava podávacia, budú horná časť pilového kotúča opatrená posunovateľným ochranným košom.

69. Nádržky, pánve, kotle a iné otvorené nádrže, ktoré sú hlbšie nežli 0.85 metru alebo sú určené pre látky žieravé, jedovaté alebo vrelé, budú primerane ohradené alebo spoľahlivo prikryté, nevyčnieva-li ich kraj aspoň 0.85 metru nad dlážku alebo nad stanovisko robotníka.

70. Potrubie pre pary, plyny, kyseliny, lúhy alebo vrelé tekutiny, ústiacie do prístrojov, do ktorých nutno vstupovať, musia byť opatrené spoľahlivými ventilmi, ktoré sa dajú bezpečne uzavrieť a ktoré môžu byť pokiaľ možno odpojené slepými prírubami.

71. Drevené rebríky majú byť zhotovené zo zdravého, nosného materiálu; stupne budú do rebríkových žrtí nepohyblivo zapravené; pribité dosky alebo latky nie sú za stupne prípustné. U dvojatých rebríkov má byť umožnené spojiť obe ramená hákami a okami; šarníry majú byť upevnené budú nýtami alebo šraubami s matkami.

VI. Výťahy, zdviha dlá, baranidlá a tíky.

Výťahové šachty. Výťahová klietka. Hydraulické výťahy. Osvetlenie. Ochraničenie zdvihu. Ohradenie. Svážne striedy. Zorávy a zdviha dlá, baranové drtiče a tíky. Pojazdné zorávy. Únosnosť. Vyzkúšanie.

72. Dráha každého výťahu má byť okrem otvorov k nakladaniu a k vstupovaniu na

všetkých přístupných místech od zdola až najmenej do výšky 1,8 metru tak zapažené alebo ohradené, aby bolo nebezpečné priblíženie vylúčené.

Na nakladacích a vstupných miestach vo všetkých poschodiach budú prevedené zariadenia (dvere, zábradlia), ktoré samočinne uzavrujú výťahovú šachtu, akonáhle sa klietka výťahu počne pohybovať, alebo ktoré pripúšťajú pohyb klietky len pri zavrených dverách alebo zábradliach.

U výťahov so súkolím alebo so škripcovým strojom (otvorené ťahanie) budú otvory k nakladaniu primerane zabezpečené, aby osoby a materiál nemohly spadnúť.

Hamovnicové stolicové výťahy vo mlynch sú vyňaté z ustanovení tohto oddielu; o nich budú vyhlásené zvláštne predpisy ochranné.

73. Každá výťahová klietka, ktorej tiež osoby používajú, budú opatrená samočinným zachycovačom alebo rýchlostnou hamovnicou a budú prikrytá ochrannou strechou.

74. U hydraulických, priamo účinkujúcich výťahov, ktorých tiež osoby užívajú, budú medzi rôzvod a hnací valec vložená poistná úprava, ktorá zamedzí príliš rýchle sjetie klietky, keby trúba praskla.

Je-li, niekoľko hydraulických výťahov napájané zo spoločného akumulátora, budú u každej jednotlivej tlakovej trúby sriadený ventil odrazný.

75. Každý otvor pre nakladanie alebo vstupovanie budú denným alebo umelým svetlom dostatočne osvetlený.

76. Na každom motoricky hnanom výťahovadle budú sriadené samočinné ohraňenie zdvihu pre najvyšší a najhlbší stav.

77. Hnacie mechanizmy výťahov vakových zdvihadiel, svážnych stried, zorávov, dopravných šnekov a pod. budú ohradené, nie sú-li už svojcu polohou chránené. Protizávažie budú umiestené v bezpečnom vedení a všetky zábery ozubených kôl, ktoré sú v dosahu alebo ktorých sa ľahko nahodile dotknúť, budú prikryté.

Výťahy, vakové zdvihadlá a všetky také zdvihacie zariadenie majú byť tak upravené, aby osoby pod nima zamestnané nemohly byť ohrozené spadávaním materiálu.

Kolmé zdvihadlá vakové budú zapažené na prístupných miestach okrem miest, kde sa ob-

sluhujú; v najdolejšom poschodí budú sriadená na ochranu obsluhujúcich robotníkov primerane silná ochranná strecha.

78. Svážne striedy budú opatrené vhodnými úpravami, podvozками, záverami, dvojitémi lany, zachycovadlami a pod. tak, by osoby na dolnom konci neboly ohrozené sjazdajúcimi vozy.

Hamovnica má byť tak upravená, aby bola pri kľude zavrená a uvoľnila sa len vtedy, keď sa má viezť (uvoľňovacia hamovnica).

79. Zorávy a zdvihadlá budú opatrené západkou a pásovou hamovnicou alebo inou bezpečne účinkujúcou úpravou hamovnicovou. Má-li bremeno byť spúšťané svojou vlastnou váhou, musí byť pri chode v oboch smeroch sriadená západka, ktorá zamedzuje, aby rýchly chod samočinne nastal.

U baranových drtičov a tíkov musia byť sriadené vhodné ochranné steny na ochranu robotníkov pri nich zamestnaných, ako aj pre zabezpečenie blízkych pracovísk a ciest.

80. Pojazdné zorávy, na ktorých sú ich riadičia, majú mať dostatočne bezpečné a ohradené lešenie alebo galerie, aby ľudia a materiál nespádli. Všetky prístupné zábery ozubených kôl budú zakryté.

81. Na každom zoráve budú zreteľne vyznačená jeho únosnosť v kilogramoch.

82. Prv nežli sa niektorého výťahu použije, budú jeho strojné a zachycovacie úpravy pri zaťažení najväčším dovoleným bremenom užitočným vyzkúšané znalcom, ktorým môže byť tiež technicky vzdelaný úradník závodný. Nosné ústrojie budú zkušované dvojnásobným dovoleným zaťažením, ktoré budú ponechané voľne visieť aspoň po 20 minút na výťahovadle.

Výťahy osôb budú aspoň každé tri mesiace, výťahy bremien aspoň každých šesť mesiacov prezkušované.

Všetky namáhané časti iných zdvihadiel budú vyzkúšané aspoň raz za rok čo do svojej nosnosti a bezpečnej účinnosti, pričom pre zorávy nosnosti až do 25 tún užitočného bremena budú použité zaťaženie na zkušku o 25% zvýšeného, pre zorávy však väčšej nosnosti budú zkušebné bremeno o 10% ťažšie nežli bremeno užitočné.

O vykonaných zkuškach budú vedené záznamy.

VII. Dopravné zariadenie.

Posunovačská služba. Dráhy pre dopravu hmôt. Točny a posunovadlá. Nakladanie a skladanie. Výklopné vozíky. Doprava sudov a pod.

83. Posunujú-li sa železničné vozy na priemyselných koľajach ľudskou silou alebo ťažnými zvieratmi, buďte dané posunovačom hamovnicové schory, zdriže, podkladné klíny alebo podobné predmety. Posunujú-li sa vozy ťažnými zvieratami, buď upotrebené ťažných reťazov alebo povrazov aspoň 2,5 metrov dlhých.

Koná-li sa posunovanie motorickou silou, buďte učinené opatrenia, ktorých je treba pri riadnej jazde železničnej.

84. Na dráhach pre dopravu hmôt, ktoré sú vo svahu, buď postarané o spoľahlivé hamovanie dostatočným počtom hamovateľných vozidiel.

85. Točny a posunovadlá musia sa dať zaistiť vo svojej správnej polohe vhodnými úpravami.

86. Pri nakladaní a skladaní ťažkých bremien upotrebené sklzné koľajnice alebo lyžiny buďte zabezpečené proti nahodilému sošmeknutiu alebo prekoteniu a buďte v zime ľadu zbavené a pieskom, popolom alebo podobnou látkou posypané. Vozidlá buďte zabezpečené vhodnými úpravami proti prekoteniu.

87. Výklopné vozíky musia byť opatrené spoľahlivými zarážacími úpravami, ktoré sa dajú bez nebezpečenstva obsluhovať.

88. Pri doprave válcov, trúb, cylindrov, sudov a pod. buďte učinené vhodné ochranné opatrenia, aby sa neskutáľaly.

VIII. Miestnosti skladné.

Zaťaženie. Urovanie materiálu. Skladište horľavých látok.

89. V skladných miestnostiach, ktoré sú nad inými miestnosťami, buď vyznačené dovolené najväčšie zaťaženie na štvoročný meter v kilogramoch.

90. Kde sa materiál vo väčšom množstve urovnáva na seba, buď pečované vhodnými opatreniami o to, aby sa složené veci nesusunúly.

91. Zásoby tekutých látok horľavých smejú byť uschované len v ohňuvzdorných miestnostiach, oddelených od pracovných miestností a výdatne vetraných, ktorých dlážka leží hlbšie nežli susedné okolie. Skladné miestnosti, v ktorých má byť stále tiež v pohotovosti zásoba

vhodných hasidiel (piesku, popola a podobných vecí), nesmie sa užívať ani ku skladaniu iných látok ani k iným účelom a smie sa do nich chodiť len s lampami bezpečnostnými.

Ostatne platia pre ukladanie tekutých horľavých látok príslušné ustanovenia vládneho nariadenia zo dňa 26. mája 1925, č. 115 Sb. z. a n., o obchode s minerálnymi olejami.

IX. Ochranné pomôcky.

Ochrana očí. Ochrana dýchacieho ústroja. Inakšie ochrany tela. Pracovný odev. Bezpečnostné náosky.

Prvá pomoc.

92. Robotníci, ktorých zrak pri ich zamestnaní môže byť ohrozený parami, žieravými alebo vrelými tekutinami, čerepinami, žhavými alebo roztavenými hmotami, buďte opatrení ochrannými okuliarmi, ochrannými stieňkami alebo maskami na obličaj. Na ochranu ostatných robotníkov buďte, treba-li toho, sriadené ochranné steny alebo siete.

93. Robotníci, ktorých dýchacie ústroje je ohrozené plynami, parami alebo prachom, buďte opatrení rešpirátormi, ktorých vložka buď impregnovaná podľa potreby primeranými pohlčovadlami alebo inými účelnými prostriedky ochrannými.

Všetky tieto ochranné pomôcky buďte udržiavané stále v čistom stave.

94. Robotníci, ktorí sú ohrození pri svojom zamestnaní popálením, premočením alebo poranením nôh, buďte opatrení účelnou obuvou.

Robotníci, ktorí manipulujú so silnými kyselinami, vrelými, žieravými alebo jedovatými tekutinami alebo sú zamestnaní pri doprave ostrohranných alebo špičatých predmetov, buďte opatrení látkovými alebo koženými zásterami, alebo pokiaľ ich práca to pripúšťa, pevnými koženými chránikmi na rukách alebo rukavicami z pevného materiálu, a je-li nebezpečenstvo, že by mohli byť poranení žhavým alebo roztaveným materiálom, buďte opatrení krem toho chránidlami lietkovými (gamaše a pod.).

95. Pre pracovné výkony s látkami zdraviu škodlivými, ako na príklad so žltým fosforom, olovenými preparáty, živým striebrom a pod., ako aj pri triedení handár buďte robotníkom dané zvláštne šaty pracovné, o ktorých pravidelné čistenie a primerané uschovanie buď pečované.

96. K vyprázdňovaniu nádob, ktoré obsahujú silné kyseliny, vrelé, žieravé alebo jedovaté tekutiny a nie sú opatrené výpustnými kohút-

kami, buďte dané robotníkom bezpečnostné nášosky, pumpy, výklopné koše a podobné.

97. V každom väčšom závode i v každom závode so zvláštnym nebezpečenstvom pre osoby v ňom zamestnané má byť pri ruke materiál, ktorého je treba ku prvej pomoci (obväzový materiál, prostriedky krv staviacie, prostriedky občerstvujúce, dezinfekčné a pod., podľa potreby tiež dopravné prostriedky); správcovia závodov a dozorčí sriadenci majú byť oboznámení s ich užívaním.

X. Voda, umývárne, kúpeľne a šatne.

Voda. Umývárne. Kúpeľne. Uschovanie šatov.

98. V každom závode buď postarané o to, aby v ňom bola pitná voda a voda k mytiu.

99. V každom väčšom závode, kde sa používajú alebo vznikajú škodlivé, žieravé alebo jedovaté plyny, tekutiny alebo hmoty alebo kde sa vyvinuje silne prach, ako aj kde robotníci sú vydaní značnému znečisteniu tela, majú byť sriadené pre obe pohlavia oddelené umývárne a šatne s primeranými úpravami k mytiu.

100. Vo väčších závodoch, v ktorých pre zamedzenie následkov zdraviu škodlivých je toho treba, aby telá niektorých robotníkov boli dôkladne očistené alebo ochladené, buďte sriadené kúpeľne s mydlom a uterákmi.

101. Buďte účinené opatrenia, aby šaty, od robotníkov pred počiatkom práce odložené, mohli byť riadne uschované, súc chránené pred účinkami škodlivými zdraviu robotníkov, ako je vlhkosť, prach alebo škodlivé pary.

XI. Záchody.

Počet a úprava. Osvetlenie a ochrana proti povernosti. Záchody buďte oddelené podľa pohlavia. Záchodky. Čistenie.

102. O počte a úprave záchodov platia stavobno-policačné a zdravotné predpisy. Kde niet takých predpisov, má byť pravidlom, aby aspoň na každých 30 osôb pripadol jeden sedadlový záchod, pri čom záchody buďte rozdelené primerane podľa rozsahu závodu.

Sú-li záchody v závodnej budove, buďte odvádzacie trúbky spojené s vetracími trúbkami v priemere aspoň 25 centimetrov nad strechu vyvedenými.

Záchody, ktoré nie sú zariadené na splachovanie, nemajú byť spojené priamo s pracovňami, ale majú byť od nich oddelené výdatne vetranými predsienami alebo krytými chodbami.

103. Záchody majú byť dostatočne denným alebo umelým svetlom osvetlené a byť tak prevedené, aby robotníci neboli vydaní pri svojom pobyte v nich nepohodám povernosti.

104. Záchody vo väčších závodoch buďte oddelené podľa pohlavia robotníkov, opatrené zvláštnymi príchody a označené nápisami.

105. Pri záchodoch určených pre mužov buďte sriadené záchodky (pissoiry). Záchodkové zlábkky alebo mušle buďte sriadené z neprepustného materiálu a buďte udržiavané stále v neprepustnom stave.

106. Záchody a záchodky buďte udržiavané stále čisté; nie sú-li sriadené na splachovanie alebo na sypanie rašelinovej drti, buďte účinené iné opatrenia proti zápachu.

§ 2.

Prestupky tohoto nariadenia, pokiaľ nejde o činy prísnejšie trestné, stíhajú sa dľa zákona č. 259/1924 Sb. z. a n.

§ 3.

Prevedením tohoto nariadenia poveruje sa minister priemyslu, obchodu a živností, minister sociálnej pečlivosti a minister verejného zdravotníctva a telesnej výchovy v dohode so zúčastnenými ministrami.

§ 4.

Toto nariadenie nadobudne účinnosti dňom vyhlásenia.

Švehla v. r.

Novák v. r.	Dr. Franke v. r.
Dr. Hodža v. r.	Šrámek v. r.
Dr. Winter v. r.	Dr. Beneš v. r.
Udržal v. r.	Bečka v. r.
Srba v. r.	Malypetr v. r.
Dr. Markovič v. r.	Dr. Dolanský v. r.
Dr. Kállay v. r.	